

Kaj je bila pogodba med rudarji in baroni?

Zastopniki Pittsburgh Coal kompanije niso smatrali te pogodbe nikdar za pogodbo. — Po njih logiki je bila pogodba kon papirja in ni drugega.

Pricedale, Pa. — Senatski odsek je dognal s svojo preiskavo, da je Pittsburgh Coal kompanija smatrala pogodbo za kos ničvrednega papirja. Zaslusili so bili premogovniški podjetniki in odsek je lovil v vprašanji J. O. Morrowa, predsednika največje premogovniške korporacije — Pittsburgh Coal kompanije, da izve od njega in prav iz njegovih ust, za kaj je ta korporacija smatrala jacksonvillsko pogodbo.

Rudarji so svojo zadevo predložili senatnemu pododseku v Moon Runu in drugih krajih v okraju Allegheny že v petek. Podjetniki so tako imeli čas, da so premislili o vsem, kaj predloži senatnemu pododseku. Pododseku so rudarji povedali, da je Pittsburgh Coal kompanija prva prelomila jacksonvillsko pogodbo, nakar so jo druge kompanije posnemale.

Morrow je najprvo povedal, da je kompanija prelomila jacksonvillsko pogodbo, ker je izgubila naročila na premog.

Senator Gooding je vprašal Morrowa: "Vaša kompanija je bila prva, ki je prelomila sporazum s rudarsko organizacijo. Ali ni bila?"

"Mi ne priznamo, da smo prelomili sporazum," je odgovoril Morrow.

"Vi ste podpisali sporazum, da boste plačevali sporazumljeno mezo skozi tri leta?" je vprašal senator Wheeler.

"Da," je odgovoril Morrow.

"Preden so minila ta tri leta, ste pa obratovali svoj premogovnik po nižji mezi?"

"Da."

"Zakaj ste pa prelomili pogodbo?" je vprašal senator Gooding.

"Mi ne priznamo, da smo prelomili pogodbo. Mi se nismo zavazali, da obratujemo zaprt (unijsko) delavnico. Vi ne morete vzpostaviti zaprte (unijске) delavnice v Pennsylvaniji," je lovil sapo Morrow.

"Tadaj ste vi plačevali jacksonvillsko lestvico samo toliko časa, kolikor je vam bilo všeč," je posegel vmes senator Wagner.

"Naša akcija je bila popolnoma legalna. Drugače bi nas tožili za odškodnino in bi dobili sodnijsko prepoved proti nam," se je nekoliko obotavljaje odrezal Morrow.

"Ali se Pittsburgh Terminal Coal kompanija ni držala pogodbe?" ga je nepričakovano vprašal senator Wheeler.

"Se ni," je kvasil Morrow.

"Ali ne obratujete unijaki premogovniki v tem distriktu po

teji lestvici?" je nadaljeval senator Wheeler.

"V njih je zaposlenih samo 123 rudarjev," je jecjal Morrow.

"Ali niso v jacksonvillski pogodbi določene kazni za rudarje, ako se ne ravna po pogodbi?" je vprašal senator Gooding.

"Ne vem nič o tem," je odgovoril Morrow v zadregi.

"Vi torej ne poznate pogodbe?" je vprašal dalje senator Gooding.

Morrow je prišel očitno v zadrego in je molkal.

Senator je pa nadaljeval, če je tako, kot vi razumete pogodbo, tedaj je bila napravljena samo za en dan, da drži. Zakaj je pa bila napravljena za tri leta?"

"To ni bila pogodba, ampak samo aranžma," je jecjal Morrow v zadregi.

"Senatski odsek se ne more strinjati s vami," je odločno rekel senator Gooding.

"Sodišča se pisala pogodbe kolektivnih pogajanj za legalne in obvezne," je segel v besedo senator Wagner. "Bil sem sam sodnik v neki zadevi, ko je unija vprašala za sodnijsko prepoved proti kompaniji zaradi preloma mezne pogodbe. In sodnijsko prepoved so priznale višje instance."

Senator Wheeler je pa rekel: "Mr. Morrow, vi ste prvi premogovniški podjetnik, ki sem ga srečal in ki ne prizna jacksonvillске pogodbe kot obvezne pogodbe."

Morrow je na to dejal, da je veliko rudarjev pustilo Pittsburgh Coal kompanijo in so ali delali za druge kompanije, ki so jemale proč naročila od Pittsburgh Coal kompanije.

"Dve krivici ne napravita ene krivice," mu je rekel senator Gooding.

Morrow je izjavil, da Pittsburgh Coal kompanija ne mara pod nobenim pogojem imeti kaj opraviti z rudarsko organizacijo United Mine Workers.

Senator Wheeler je vprašal Morrowa, ako ima Pittsburgh Coal kompanija kakšno interese pri dnevniki "National Labor Tribune". Morrow je odgovoril negativno. Senator Wheeler je vprašal Morrowa, kako visoki so obratni stroški za to premo-goda zdej Morrow je odgovoril, da ne more na to vprašanje odgovoriti javno in senatorji niso dali pritiskali nanj, da odgovori na to vprašanje. Wheeler je dalje vprašal Morrowa, ako sta bila A. K. Oliver in B. B. Mellon, ravnatelja Pittsburgh Coal kompanije tudi za prelom pogodbe z rudarsko organizacijo. Morrow je odgovoril, da ne ve.

Morrow je še povedal, da njegova kompanija prodaja premogovniški rudarski družbam tona po dva dolarja, po \$1.90 in po \$1.75 slabše kakovosti.

Papežev posredovalec zaboden.

Rim, 29. febr. — Včeraj je bil izvršen napad na jezuita Tacchi Venturija, ki je vodil pogajanje med Vatikanom in Mussolinijem glede "rimskega vprašanja". Neznane je stopil v njegovo stano-vanje pri katedrali jezuitov in ga sunil z nožem za odpiranje pisem v vrat. Napadalec je po-begnul. Rana ni smrtna. Fasi-stovska vlada je v skrbeh, da je bil napad morda političen.

Feng prepovedal ženitev vojakom.

Peking, 29. febr. — Feng Ju-hsiang, takozvani "kristjanski" general, ki sodeluje s kuomin-tangskimi armadami, je odre-dil, da vsi njegovi vojaki, ki so sami, se ne smejo oženiti, do-ker ni revolucija končana s zma-go. Vojaki morajo biti prosti družinskih skrb, če se hočejo uspešno bojevati.

Usodni padec.

Chicago. — Michael Kopren-sky, 159 Broadway, je v torek umrl v okrajni bolnici valed po-škodb, ki jih je dobil pri padcu na cementna tla v svoji kleti.

Zdravstvena oskrba v državnih bolnicah.

Chicago. — Dr. Alex Hersh-field, državni zdravniški izvedenec, poroča, da se je v vseh državnih bolnicah uvedla telovad-ba, ki vpliva blagodejno na zdravje bolnikov. V siskem ča-su se vrše raznovrstne telesne vaje v telovadnicah, v spomlad-nem in letnem času pa na prostem. Med bolniki se opaža veli-ko zanimanje za kompetitivne igre, ki so pod nadzorstvom iz-vedenih učiteljev. Telovadba in igre v državnih bolnicah povspe-šujejo zdravljenje bolnikov, ki bolehalo na mentalnih ali fizi-čnih boleznih.

Smrt starke.

Havana, Kuba. — Manuela Se-pnit Vargara, ki je doživela viso-ko starost 135 let, je umrla tu-kaj 28. februarja. Bila je usta-novitelja Fidencia sladkorne tovarne in se je do zadnjega za-nimala za podjetje.

Mati in štirje otroci zgoreli.

Quebec, Kanada. — Roui Gar-neau in njeni štirje otroci so v torek zgoreli v plamenih, ki so uničili njih stanovanje. — Dva otroka sta dobila težke opekline.

Green ponovno apeli-ra za pomoč rudarjem

Apel naslovljen na vse organi-zirane delavce v Ameriški de-lavski federaciji. — Novi ne-miri v Ohlu.

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je v torek objavil apel na člane federacije za pomoč stavkojučim rudarjem v Pennsylvaniji, Ohlu in West Virginiji. Green poziva vse unije, da liberalno prispevajo denar, obleko, živila in druge potrebe rudarskim družinam.

Istodančno se je vrnil v Wash-ington tudi senatski pododsek, ki je preiskal razmere med ru-darji v zapadni Pennsylvaniji.

Stuebenville, O. — V ponde-ljek zvečer so bile tukaj demon-stracije in iz teh so se izcimili nemiri, pri katerih je bilo 15 moških ranjenih. Sedem stav-karjev je bilo aretiranih in od-peljanih v Columbus pred zve-zno sodišče, kjer so bili obtoženi kršenja sodnijske prepovedi.

Mussolini meča godilo Ligo narodov

Anglija jezna, ker ji je italijan-ski diktator ponovno prekri-žal račune.

London, 29. febr. — V zuna-njopolitičnem uradu, v katerem kraljicu Sir Austen Chamberlain je te dni velika nevolja. Angli-ska diplomacija je spet v kapi in kriv je Mussolini, ki tako rad plačuje za hvalačnost angleških torijev z novimi intrigami.

Chamberlain je vodja komisi-je, ki ima pooblastilo Lige na-rodov, da reši spor med Rumu-nijo in Ogrsko radi konfisciranih veleposredstev na Sedmogrskem. Chamberlain se je odločil, da se ta spor reši v prid Rumuniji, to-da Mussolini je te dni informiral Anglijo, da Italija bo podpirala Ogrsko. To znači, da ne bo so-glasja glede te zadeve na prihodi-vi v velikih skrbih radi konflik-tov seji sveta Lige narodov.

Angleška torijska vlada je tu-ta med Avstrijo in Mussolini-jem glede Tiroleve. Angleški po-slanik na Dunaju je dobil navo-dilo, naj ohladi Avstrije v in-teresu miru. Avstrijo je lahko ohladiti, ni pa razpaljenega Mus-solinija!

Poleg tega ima britska diplo-macija velike stitnosti a tangir-skim vprašanjem v Maroku in z novim puntarskim gibanjem v Egiptu. Da bo stitnost še večja, so se pojavile doma še razne škandalozne afeze. Dva visoka uradnika v zunanjopolitičnem u-radu sta bila odslovljena, ker sta špekulirala s francoskimi franki in delavaka stranka je začela pritiskati, da se ponovno prezači afera z Zinovjevim pi-smom, s katero ni vse v redu.

ZRTVE AVTOMOBILOV.

Osem oseb ubitih v enem dnevu.

Chicago. — V torek je bilo v čikaškem okrožju ubitih osem oseb v kolizijah z avtomobili. Za številne nesreče so v večina slu-čajih odgovorni neprevidni in pi-jani vozniki. Število avtomobil-skih irtev v okraju Cook je od novega leta do danes naraslo na 146.

Smrt starke.

Havana, Kuba. — Manuela Se-pnit Vargara, ki je doživela viso-ko starost 135 let, je umrla tu-kaj 28. februarja. Bila je usta-novitelja Fidencia sladkorne tovarne in se je do zadnjega za-nimala za podjetje.

Mati in štirje otroci zgoreli.

Quebec, Kanada. — Roui Gar-neau in njeni štirje otroci so v torek zgoreli v plamenih, ki so uničili njih stanovanje. — Dva otroka sta dobila težke opekline.

VEDNO VEČ STAVKOKAS-TVA V OHU

Zda se potegnila premogovnik Dorothy Little Short Cree-ku za obnavljanje.

Martins Ferry, O. — Dnevnik "Daily Times" poroča, da je pre-jel poročila varodostojnega vi-ra, da prišlo s obratovanjem premogovnika Dorothy zapadno od mesta in ob Little Short Cree-ku. Poročilo pravi, da bo Y. & O. kompanija prišla obratovati ta premogovnik spet v mese-cu marcu. Nobenih poročil pa ni glede premogovnika Bud, ki je na sosednjem posvetu.

Y. & O. kompanija bo pričela obratovati premogovnik Doro-thy, ker v premogovniku Floren-ce proizvaja 80 odstotkov od njegove kapacitete.

Pričakuje se, da prične voziti nov vlak na W. & L. E. železnici skozi to mesto, da bo služil za prevažanje stavkokascev v premogovnik Dunigan. Po izdelanih načrtih bo vlak vozil iz Wheelinga in prevažal stavko-kase na dele in od dela.

Voditelj proti Lewisovemu krilu se rangovarjajo o govorih po vzhodnem Ohiju s domačini, ki pravijo, da to imajo tak u-dinek, da bo veliko rudarjev la-kalo delo, ko prične delati v pre-mogovniku Dorothy. John Bro-phy ima v tiskalnici okoliel veli-ko pristaev. Brophy zavrača krivdo za sedanjí položaj na mednarodno upravo in veliko u-nijah rudarjev, ki imajo vpliv na domačine v bodočnosti, izjav-ljajo podporniki Brophyja.

Spot dva rudarska odločnika umorjena

Tragične smrti v 1. distriktu, kjer se voditelji unije sami med seboj pobijajo.

Wilkesbarre, Pa. — A. L. E. Campbell in Peter Reilly, odbor-nika tukanjske rudarske organi-zacije, sta bila 28. februarja u-streljena v Pittstonu. Policijsko poročilo se glasi, da sta bila u-bita "od neznanih oseb, ki so streljali iz zasede." To je še četr-ti umor v šestih tednih v Pittstonu in vse štiri žrtve so bili voditelji rudarske unije.

Campbell je bil unijaki tehnič-ar v premogovniku No. 6 in bi-vši član mednarodnega odbora v 1. distriktu UMWA. Zadnje-čase je bil v ostrem konfliktu z odborniki krajevne unije, ker je odločno nasprotoval kontraktne-m rudarskemu sistemu. Peter Reilly je bil blaginjak rudarske unije.

Dne 16. februarja t. l. je bil ustreljen Frank Agati, distrikt-ni organizator. Umor je bil iz-vršen v pisarni unije v Miner's Bank buildingu. Agati je bil v konferenci s tremi odborniki u-nije ob času umora in med temi je bil tudi Campbell. Sam Boni-ta, predsednik krajevne unije, je bil aretiran.

Carigrad pod snegom.

Carigrad, 29. febr. — Prvle po 25 letih je večeraj sneg pokr-il Carigrad in Zlati rog je zmrazil v temperaturi osem stopinj pod ničlo. Val zime se je razlil tudi po Anatoliji in v Trebizundu je padlo dva metra snega. Strašna beda je zavladala med revnimi turškimi sloji.

Zadeti s plinom.

Chicago. — V torek zjutraj so našli stanovniki v hiši na 17. N. Sangamon ulici 70 letnega Got-hold Kampa mrtvega. Njegova soba je bila napolnjena s plinom. Policija je mnenja, da je Kamp, ki je dal časa bolhal, namenoma odpi plin, da se usmrti.

Povodenj na Kitajskem.

Peking, 29. febr. — Vsed na-glega tajanja snega je Rmena reka prestopila bregove in po-plavila 80 vasi v okolici Litain-ga. Okrog 20,000 oseb je brez strehe.

Areatacija oljnega mag-nata priporočena senatu

Senator iz Severne Dakote pred-loži senatu tozadevno resolu-cijo.

Washington, D. C. — Senator Nye je priporočil akcijo za are-tiranje oljnega magnata Robert W. Stewarta, uradnika Standard Oil kompanije, ki je upal, da s pomočjo sodišč onemogoči pri-zadevanja senata za njegovo ka-znovanje zaradi žaljenja senata. Stewart ni hotel odgovarjati na vprašanja, ki mu jih je zastavil senatski odsek glede vporabe denarja, ki je prihajal od oljnih kupelj in od katerega je prejel bivši tajnik za notranje zadeve, Fall, le en drobec. Stewart se je obrnil za habeas corpus na sodi-šče Distrikta Kolumbije. Sodi-šče mu ni hotelo priznati njego-ve petcije, pa se je obrnil na apelno sodišče. Preden njegova zadeva pride na razpravo pred apelnim sodiščem, bo minlo ne-kaj mesecev. Ako apelno sodišče ne ugodí njegovi peticiji, se obr-ne na najvišje zvezno sodišče.

Nye je dejal, ako nihče drugi ne bo predložil resolucije za Ste-wartovo aretacijo, tedaj jo pred-loži on, da ostane v dobrem var-stvu, dokler ne pride njegov pri-ziv na razpravo pred zveznim apelnim sodiščem. Ako mu apel-no sodišče ne prizna njegove pe-ticije, bo najbrž apeliral na naj-višje zvezno sodišče.

Kadar bo postavljen na zato-ni klop pred senatom, bo imel priliko, da se opere žaljenja se-nata. Ako tega ne bo storil, te-daj se bo določila njegova ka-sen.

Argentina nastopila proti Zdrž. državam

Latinci so proti temu, da bi strle Sam pokupil otoke v bližini Paname.

Zeneva, 29. febr. — Argen-tinski delegat Cantilo, ki je član garancijskega odbora v pripravljani razoročitveni komisi-ji Lige narodov, je večeraj povzročil senzacijo, ko je dejal, da latinske republike v Ameriki ne priznavajo Monroeve doktri-ne. Rekel je, da Monroeva dok-trina je politična deklaracija Združenih držav in obenem poli-tično orožje ameriške vlade, ki pa ne bi smela imeti mesta v konvntu Lige narodov. Doktri-na, je nadaljeval Cantilo, je bila dobra pred sto leti, ali danes je brez pomena.

Havana, Kuba, 29. febr. — Ha-vanski listi poročajo, da je an-keta med delegati šestega pan-ameriškega kongresa pokazala, da je večina latinskih dežel v Ameriki proti temu, da bi Zdru-žene države anektirale nadaljne otoke v Karibskem morju, to je otoke, ki so danes še kolonije evropskih dežel in katere bi Združene države rade kupile.

Deček utonil.

Chicago. — Petletni Albert Byron je v torek utonil v čikaš-ki reki, ko je stopil na pločo le-du, ki se je udrla pod njim. Deč-kovo truplo je izginilo pod vodo in po večurnem iskanju so ga na-šli kakih 500 čevljev stran od mesta nesreče.

Vihar ubil 12 oseb.

Rio de Janeiro, Brazilija. — V velikih deževnih nalivih in viharju, ki je razsajal v tem me-stu 28. t. m., je bilo ubitih 12 o-seb, in veliko število pa je bilo ranjenih. Voda je poplavlja ce-ste in ulice in je napravila veli-ko škodo.

Povodenj na Kitajskem.

Peking, 29. febr. — Vsed na-glega tajanja snega je Rmena reka prestopila bregove in po-plavila 80 vasi v okolici Litain-ga. Okrog 20,000 oseb je brez strehe.

ŽELEZNIČARJEM V NEW YORKU NAPOVEDAN BOJ

Družba izjavlja, da ne bo izpre-menila svoje taktike proti de-lavskim organizacijam.

New York, N. Y. — Interbo-rough Rapid Transit kompanija je izjavila, da ne bo trpela stro-kovne organizacije med svojimi uslužbenci, pa če ima sodnijsko prepoved ali jo nima proti orga-niziranju njenih uslužbencev. Družba je direktno povabila uslužbence, kajti pred nekaj dne-vi je odpustila osem uslužben-cev, ki so bili člani organizacije cestnoželezniških uslužbencev. Nekaj dni po tem pa je njen predsednik Frank Hedley izjavil, da bodo odslovljeni vsi usluž-benci, ki pripadajo k organizaci-ji cestnoželezniških uslužbencev.

Kompanija se je poslužila slu-bega delavskega položaja, da za-sušnji svoje uslužbence. Armada brezposelnih delavcev v New Yorku je velika. Kompanija se zaveda, da je zanjo položaj ugo-den, ker ji bo lahko najeti stav-kokasev v slučaju stavke.

Organizacija cestnoželezniških uslužbencev čaka na povratek mestnega šupana James Walk-erja, preden podvzame kakšno korako. James Coleman, organi-zator te organizacije izjavlja, da mora kompanija nazaj sprejeti odlovljene uslužbence in jih plačati za zamujeni čas. William Green, predsednik Ameriške de-lavske federacije izjavlja, da ga sedanja akcija kompanije spomnja na dogodek leta 1916, ko je kompanija sama inasestvina stavko s svojim golim orodjem, da je lahko pričela a kampanjo za povliranje voznine.

Kompanija zdaj zahteva povl-anje voznine od pet na sedem centov. Povlano voznino prične pobirati dne 3. marca. Organizirani delavstvo nasprotuje povl-anju voznine. Očitno kompa-nija nekaj potrebuje, da lahko pride s izgovorom, da je nujna potreba za povliranje voznine.

PREDLAGANA JE PREISKA-VA PREISKOVALCEV.

V kongresni zbornici je bila predlagana preiskava dobrih in slabih del obrtne komisije.

Washington, D. C. — Kon-gresnik Kindred iz New Yorka je predlagal kongresni zbornici, da se preiščejo dobri in slaba de-la zvezne obrtne komisije, ki je naprava za preiskovanje indu-strijskih kompanij in podjetij, ki ji je ustanovil kongres. Kon-gresnik je menil, da je dobro, da se preiščejo aktivnosti komisije aluminijakega in krušnega tru-sta. To preiskavo naj izvrši po kongresnikovem mnenju izredni odsek kongresne zbornice.

Lov na tihotapce žganja v Kanadi.

Ottawa, Kanada. — Kanadska vlada je podvzela obširno kam-panjo, da prežene žganjarske ti-hotapce iz njenega atlantskega obrežja. V ta namen bo zgradila več križark, oboženih s stroj-nimi puškami, ki bodo lovile ti-hotapce. Racine Boat kompani-ja, Racine, Wis. je že dobila na-ročilo, da zgradi dve križarki. Vlada ima še sedaj v akciji pre-cejjanje število motornih čolnov za lov na tihotapce žganja.

Zdravnik obojen v domrtino jeto.

Los Angeles, Cal. — Dr. Char-les M. McMillan, ki je bil spo-znan krivim umora bogate vdo-ve, je bil 28. februarja obojen v domrtino sapor. Zdravnik je do zadnjega trdil, da je nedolžen. — Umor je izvršil, da bi se po-lastil vdovinega premoženja, ka-terega je oskrboval.

Sofer podedoval milijon dolarjev.

Pottsville, Pa. — Ermine El-sler, ki je umrla tukaj preče-dni teden, je zapustila vse svoje premoženje, ki se čeni nad milij-on dolarjev, svojemu soferju James F. Curranu.

Coolidge in Kellogg se kregata z Ligo

Poslala sta ostro noto Franciji, v kateri izražata dvom, da Li-ga narodov res deluje za sve-tovni mir.

Washington, D. C. — Državni department je v torek svačer objavil besedilo nove note, ki je bila poslana Franciji v svrhu splošnih pogodb za odpravo voj-ne.

Nota je precej trda, daal je uljudna. Državni tajnik Kellogg, ki je sestavil noto v sporazumu s predsednikom Coolidgeom, vabi Francijo, naj se vendar enkrat postavi na definitivno stališče in pove odprto, kaj je ovira, da se ne pridruži Združenim državam v iniciativi za skleni-tev splošne pogodbe proti vojni.

Nota je tudi indirektno na-slovljena na Ligo narodov. Kel-logg pravi, da Amerika si ne ne-če prepra s Ligo, vendar pa bi rada vedela, kakaj se vedešle v Ligi narodov nečjejo potruditi za univerzalni protivojni pakt. Li-ga je bila ustanovljena s name-nom, da bo skrbela za svetovni mir; ker pa člani Lige prešira-jo korak Amerike v ravno to smer, mora Amerika končno smatrati, da Liga narodov ne izpolnjuje svoje naloge.

Kellogg ponovno obvešuje Francijo, da vlada Združenih držav želi, da se vojna kot in-stitutivna za vselej odpravi in v ta namen je pripravljena skle-niti s Francijo, Veliko Britani-jo, Nemčijo, Italijo in Japonako enotno pogodbo, v kateri se vse to velesile navežejo, da se ne bodo nikdar več poslužile vojne za poravnanje medsebojnih spo-rov.

NEENATEN PREPIREK ZA-DRUJE STAVBINSKA DELA.

Na drugi strani se pa množi ar-mada brezposelnih delavcev.

New York, N. Y. — Prepri-razni metod v konstrukciji sa-drjujejo od dvajset do trideset milijonov dolarjev stavbinskega dela. Število brezposelnih se pa povljuje, mesto znižuje, akorav-no bo spomlad kmalu tukaj. Po-ložaj je veliko bolj resen, ako se vpošteva naraščanje onih, ki prosijo pasante za desetico, da si kupijo akodelico tople kave in kosček kruha. Nekateri proda-jalne so oglašale, da iščejo de-lavce. Prišlo se je ponujati toliko delavcev, da niso vedeli ravna-telji kam s njimi. Za vsako delo se jih pride ponujati izredno število brezposelcev. Tudi pose-dovalnice za delo ne vedo kam s onimi, ki pridejo vprašat za delo. Brezposelnost je pač izred-no velika.

104letna starka v zraku.

St. Petersburg, Fla. — Cath-erine Penton, ki je zadnjega 10. januarja obhajala svoj stočetr-ti rojstni dan, je bila te dni prvič v aeroplanu na poletu. George Haldeman, ki je spremlil Ruth Elderjevo čez Atlantik zadnjo jesen, je vzel stoletno staro s seboj v zrak in krotil s njo ne-kaj ur nad morjem in celino. Starke je bila vaa rdeča veselja, ko je prišla na tla in izrekla je željo, da bi še šla v zrak. Rekla je tudi, če bi bil kdo pred sto le-ti, ko je bila ona mala deklica na škotakem, prerokoval take pole-te, bi ga bili sežgali na grmadi kot čarovnika.

Vsed poškodb umrl.

Chicago. — Carl Linquist je bil v torek težko pokodovan pri svojem delu v tovarni na 48 ce-sti in Morgan ulici. Pripeljali so ga v okrajno bolnico, kjer je par ur pozneje umrl.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena glasila po dogovoru. Shodaj se na vsakega.

Naročnina: Zedinjena država (inven Chicago) \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta; Chicago in Clearo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta in na inženstvo \$0.00.

Naslov na vsa pisma: Prosvea, 2457-59 So. Leavada Avenue, Chicago, Illinois.

"PROSVETA"

2457-59 So. Leavada Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Prosvea je glasilo slovenske narodne podporne jednote. Njena naloga je, da razširja znanje in kulturo med slovenskim ljudstvom. Prosvea je priporočena za vse slovenske domove.

NA PREMGOVEN POLJU.

Veliko se govori o napakah in pogrbljenih John L. Lewis, predsednika rudarske organizacije. Lewis je stari napaka, ki so postale tradicije ameriškega delavskega gibanja in so splošno priznane ameriškega delavskega gibanja, pa naj se to gibanje imenuje konservativno ali pa radikalno. Zdi se, da voditelji ameriškega delavskega gibanja prav malo mislijo in da nimajo poguma stopiti pred članstvo svojih organizacij in povedati čistem gotovo resnico o položaju v industriji, kar se boja, da jih bo njih konkurent, ki se poganja, da pride v vodstvo organizacije, nahruili, da so nasadili ali da izdajajo lastni svojih tovarišev podjetnikom. Ti voditelji se razpirajo iz delavskih vrst—rank and file—kar pokaže, da vlada snaka mišljenje v delavskih vrstah v vobče. Vprašanje nastane, od kje prihaja tako mišljenje v delavskih vrstah, zakaj je tako mišljenje postalo tradicija ameriškega delavskega gibanja, zakaj se mišljenje ameriškega delavskega gibanja, pa bodi konservativno ali radikalno, ne dvigne na tako visoko stopnjo, kot je na pr. med delavstvom v Nemčiji ali republiki Avstriji?

V Nemčiji in Avstriji vidimo politično zrelo delavstvo, ki popolnoma dobro ve in razume, da mora delavska politika biti delavska, da delavstvo zmaga, in da se ne more brez zmag na političnem polju odirati pridobitve na gospodarskem polju. Druga velika napaka je, da se pri sklepanju pogodb vedno zahteva, da se pogodba sklene za gotovo dobo let. Jacksonvilska pogodba je bila sklenjena za tri leta. Ako bi bila Jacksonvilska pogodba sklenjena za nedoločen čas in na enomesečno odpoved, bi bila rudarska organizacija takoj na jaman, kaj je namen podjetnikov, ako bi jo sklenili na enem ali drugem mestu odpovedi. Vrh tega bi rudarji lahko prešli v ofenzivo, kadar bi videli, da je prilika za ofenzivno ugodna.

Tudi v sedanjem sporu igra veliko vlogo pogodba, resnica je ta, da ne gre toliko zaradi roka pogodbe, ampak zaradi meze. Podjetniki so zahtevali, da se meza zniža pod Jacksonvilsko lastnico, rudarji pa zahtevajo, da Jacksonvilska lastnica ostane. Ta zahteva je od strani rudarjev pravilna, kajti ako bi rudarji zahtevali en dolar ispod Jacksonvilske lastnice, tedaj bi podjetniki zahtevali, da meza pade najmanj za dva dolara. Kakor sedaj kaže, da imajo izgubo, ravnotako bi krili ali izgubili, ako bi rudarji zahtevali manj. Lewis in mezdni odbor se morata ravnata po nalogu, ki sta ga prejela od konvencije, da ne jih sadenejo občutki, da sta ravnala proti skupni konvenciji in interesom rudarjev. Mezdni odbor in Lewis sta dobila od konvencije nalog, kako se mora skleniti bodoča pogodba. Dovoljeno nima ni iti pod lastnico.

Zakaj ni članstvo dalo mezdному odboru in svojemu predsedniku več gibčnosti pri sklepanju pogodbe, zakaj ni Lewis na konvenciji pojasnil, da je treba več gibčnosti pri sklepanju pogodbe? Ker je to stara ameriška tradicija, ki se je že večkrat britko maščevala nad ameriškim delavci. Konvencija da vodjem spisano "maršeto" in voditelji se jo drže, ker se ne upajo nič ziniti zaradi opozicije. In to ni pravilno.

V Nemčiji in Avstriji sploh ne sklepajo pogodb za določen rok, ker delavci niso tako nezmisljeni, da bi sami sebi vezali roke in mirno gledali z vezanimi rokami, kako se nasprotnik pripravlja, da ob določenem času, ko pogodba poteče, z vso svojo močjo naskoči oslabljeno organizacijo, katero je oslabil z vednim naskokovanjem, tako silno, da jo končno pritise ob steno. Delavska pogodba naj se glasi vedno za nedoločen čas na štirinajstodnevno ali pa mesečno odpoved; tako da lahko cela organizacija preide v ofenzivo, ako je nasprotnik prišel napadati njene sunanje postojanke z namenom, da se končno navali na njeno glavno postojanko in jo uniči.

Ko so podjetniki rušili organizacijo v Alabami, Kentuckiju, Kansasu in drugih državah, so imeli organizirani rudarji vezane roke. Ako je kateri distriktni predstavnik, kot se je to zgodilo v Kansasu, prešel v ofen-

zivo, ga je morala ovirati centralna organizacija zaradi pogodbe, ki je bila sklenjena za določen rok. Rudarji v organiziranih jamah so delali za podjetnike, ki so imeli premogovnike v organiziranih premogovnikih in v onih, v katerih so podjetniki naskočili rudarsko organizacijo. Tako smo doživeli, da so rudarji zastavali v raznih državah, v drugih so pa zopet delali, ker jih je triletna pogodba priklenila na delo.—(Dalje prihodnjic.)

VESTI IZ NASELJA

Poročilo z rudarskega shoda.

Adams-Ramsey, O. — Hočem na kratko poročati o shodu, katerega se je udeležilo šeststo sto unijah premogovarjev v Češki dvorani v Dillonvillu, O., 23. febr. Glavni govornik shoda je bil John Brophy, bivši predsednik distrikta št. 2 in centralne Pennze. Brophy je v svojem močestnem govoru razkladal in očigledno vodstvo unije, da ne zavzame pravo pot v bitki za zmago premogovarjev. On izjavlja, da se stavko napove, naj se tudi to izvede, na splošno. Ne pa kakor sedaj v enem distriktu delajo, v drugem so pa potegnjeni, da bi se boj za druge v drugem distriktu. Citiral je, da United States Steel korporacija, kot pokroviteljica za United Fuel korporacijo, ki kontrolira premogovnike v Illinoisu in pa Frick Coal Co. podjetje v Pennzi, ki je prišlo do sporazuma na Zahodu, medtem ko premogovarji v Pennzibavili bili prepusteni na njihovo slo udeležbo v mrazu. Vse to se je zgodilo 1. 1932, ko je UMW unija imela dobro priliko pridobiti več kot stotico neorganiziranih premogovarjev. Val ji rovi so pod sebičito ene družbe, in premogovarji bi se mogli združiti prepi tej družbi. Brophy zatrjuje, da unija še ni izgubila na njeni moči, pač pa postavlja uradnika lokalnih unij, zastopane na tem shodu, da opozorijo svoje brate v Illinoisu, naj ne obnove novega "pakta" z operatorji praj, da dobe zmago v Ohiju in v Pennzi.

Brophyjev program je: Da se napredni element povzdigne v organizacijo, kar taktika konservativcev služi le za uničilo. Veruje, da bi premogovarji boljše uspevali, če bi vlada obratovala vso industrijo premoga. (Burno odobrovanje.)

Nato govori John Jenjula, sedanjí pred. distrikta št. 2. Skušal pobijati Brophyja s tem, da predno je bil Brophy izvoljen za pred., je bilo 40.000 članov ob času, ko je on (Jenjula, bil izvoljen za pred. tega distrikta, da je bilo vpisanih le 22.000 članov. Vprašuje, zakaj se je članstvo znižalo za časa Brophyjeve administracije? Na to vprašanje poda Brophy izjavo, in sicer, povelje od mednarodnega pred. J. Lewisa, da se mora povelje do pike izvesti, sicer se s njim lahko spodi ravno tako kot z bivšim Aleksandrom Howatom. (Burno aplavdiranje.)

Na križna vprašanja od poslušalcev, na kakšen način bi učinkovalo, da se odpravi skebe iz rogov? Na to ništa bila kos podati ni ene besede, ne Jenjula, in ne Watkins, podpred. distriškega distrikta. Zadnji je ponavljal stare besedne fraze in pa da imamo v Ameriki najboljšo vlado na svetu.

Brophy ponovno povdarja in vključuje vse argumente v svoj prejšnji govor. Apelira na množico, da stoji solidarno do končne smage. V tem momentu je bil Jenjula's govor potopljen na dno. Prisotna večina je prezrla njegov kakor tudi sagovor ohiškega voditelja Watkinsa. Brophy spet pozvan na oder. Vprašuje ga Jenjula, če on veruje v svetost pogodbe? Brophy: Da, absolutno! Ampak, če družba obnove svoje rove v enem distriktu in se bojuje proti uniji v drugem, to je krivda družbe. Potemtakem ne obstoji nobena pogodba več (Vse križem ploskaneje). Na kar so se naši voditelji aramodiljivi, jezni, odstranili skotil gnečo iz dvorane.

Naj omenim in lahko rečem, da shodi, ki so sedaj v teku po stavkovnem polju, so potrebni. Iz tega razvidimo, kje in kdo da tega napake akcije. Naj se pripomnim, da Brophy ni kak provokator, kaj se, pač pa človek, ki sovraši krivice. Silni se

pomenke od ljudi da alični shodi dobro vplivajo na ljudi, da se ne podajo stavkokaziti.

Rojaki stavkarji, kadar boste čuli o kakem shodu, udeležite se ga kar največ mogoče. Pritrdite na uradnike, da se naj malo bolj pobrigajo, da ne prepadejo v tem gibanem boju skotil njih malomarnost. Čim prej tem bolje, kadar pride čas zato, ki ni vač daleč, povejmo jim na glas, da jih ne maramo več. Pozdrav vsem zavednim! Frank Guna.

Smirna kosa. — Pristopajte k društvu.

Haywood, W. Va. — Dopisli iz severne Zgornje Virginije so zadnji čas presel redki. Kaj je temu vzrok, mi ni znano, vem le, da vsako dopise razjdi čita kakor piše. Med temi sem tudi jaz, zato se le redko kdaj oglašim, skoprav imam dovolj časa za opazovanje razmer, žalostnih in včasih tudi veseljih dogodkov.

Glede dela ne morem nič dobrega poročati, kajti večina manjših premogovarjev v tej okolici je zaprtih za nedolocen čas, medtem ko večji premogovarji delajo le po dva do tri dni v tednu. Kljub mali zaposelnosti, pa so neurede med premogovarji precej pogoste ter so omejene le na posamezne delavce. Ker pa je vsled neurede prizadeto tudi naše društvo št. 482 SNPJ, hočem o tem poročati nekoliko natančneje.

John Brovič, član in ustanovitelj našega društva, rojen leta 1888 v Tovunju, selo Brovič, Hrvatsko, Jugoslavija, je bil preteklo leto dne 1. novembra na delo v Laura Lee premogovaru, lasti Hutcheson Coal družbe. Nestrda ga je zadela nekoliko minut po tretji uri popoldan, ko mu je voznik odpaljal zadnji vošek premoga naloženega za dotični dan. Zdi, da je bil ras zadnji tudi v njegovem življenju. Komaj je bil voznik oddaljen par sto čevljev od njegovega prostora, kjer je še on imel nekoliko dela, da očisti in priredi svoj prostor za strojne delavce, ki delajo ponoči, se kar nenkrat odtrga od stopa precejšnja količina premoga, ga podere na tla ter zažuje preko nog in spodnjega života in mu zlomi hrbtenico. Voznik, čeravno ni bil še daleč, ni slišal klicev na pomoč, drugi premogovarji so pa že odšli iz svojih prostorov, zato ni bilo nikogar, ki bi mu dal pomoči. Sam pa, da bi bil pri polni zavesti, si ni mogel nič pomagati, ker mu je bil takoj ves spodnji život postal mrtev. Tako je v groznih bolečinah bil zakopan pod premogom celih osem ur, ko so ga naposled našli strojni delavci, ki so prišli delat v njegov prostor. Ker je živel kot sramec, ga tudi zunaj niso pogrebili, ker so njegovi prijatelji mislili, da je prišel pred časom iz dela ter šel v mesto. Prepeljan je bil še tisto noč v St. Mary bolnišnico v Clarksburg, kjer je po velikih bolečinah umrl dne 9. februarja, 1932, ob 8. uri svec.

Ob času njegove smrti je bil poleg mene navzoč tudi tajnik društva Frank Pavš, kateri mu je bil večletni osebni prijatelj ter je v sporazumu s društvom prostovoljno prevzel vso oskrbo zanj za časa njegove bolezni, ter mu bil postrežnik in tolažnik do zadnjega diha. Vsa čast in zahvala za njegovo poštrevnost. Priznanje in zahvala tudi sosestri Franciški Slame, katera je dala na razpolago svoje stanovanje, ko je pokojni sobrat ležal na mrtvaškem odru. Pogreb se je vršil pod vodstvom E. Hamr pohrebnika v Shinstonu iz stanovanja Franciške Sheme, naselbina Robey, na pokopališču v Lumberport ob 10. uri popoldne 12. februarja po obredih SNPJ. Poleg polnoštevilnega članstva našega društva, katero mu je ku-

alo krasni venec v zadnje slovo, da se udeležila pogreba Frank Lubanovič, bratranec pokojnega, ki je bil edini bližnji sorodnik nahajajoč se v Ameriki, prišel je iz Exporita, Pa., in Andrew Spruger, potovni zastopnik Hata Prosvea, kateri se je slučajno mudil v tej okolici.

Med precejšnjo množico Amerikancev in drugorodcev, udeležencev pogreba, sta se nahajala tudi Walter Miller, superintendent Robey rova in njegova žena. Imenovani je dal brezplačno društvu na razpolago dva sveta ter s tem zmanjšal društvene pogrebne stroške, kakor se mu v imenu društva zahvaljujem. Zahvaljujem se tudi vsem članom društva, ki so se v tem slučaju v polni meri zavredali svojih sobratih dolžnosti ter jih vršili vestno in točno.

Iz zgoraj navedenega poročila lahko vsakdo sprevidi, kolike važnosti je za vsakega podpornu organizacija SNPJ, posebno še za one, ki nimajo v bližini svojih sorodnikov, kateri bi jim v takih slučajih prišli na pomoč. Zato naj kličem vsem, ki še niste pod okriljem SNPJ, da pristopite k njenim društvom, katera se nahajajo križem Združenih držav in Kanade skoro v vsaki večji slovaški naselbini. Onim pa, ki živite v bližini ali okolici Lumberporta, W. Va., ter še niste člani SNPJ, naznanjam, da se lahko obrnete za tozadevne informacije osebno na vsakega člana našega društva ali na me, podpisane predsednika društva "Valovi življenja" št. 482 SNPJ, Robey, W. Va. — John Marfan, Box 48, Haywood, W. Va.

S pota.

Komedija "Slats", ki jo je v nedeljo 26. febr. priredila Mladinska Čitalnica v Slovenskemu narodnem domu v Waukeganu, je precej dobro izpadla. Osebe, ki so nastopile v igri, so se pokazale kot rojeni igralci.

Dne 26. febr. je bila veselica v pomoč stavkajočim premogovarjem, ki se je tudi dobro obnesla. Direktorji Slovenskega narodnega doma je dal za to veselico dvorano brezplačno.

Na svoji seji dne 15. jan. je direktorji doma sklenili, da bo dal dvorano brezplačno na razpolago za proslavo 110 letnice Miroslava Vilharja, slovaškega pesnika in buditelja. Nekdo je pri tej priliki omenil, da naj se vrši Vilharjeva proslava in veselica v pomoč stavkarjem skupno na isti dan. Pojasnil sem, da bi bilo boljše, da se sedaj deluje le za stavkarje. Valed tega sem opustil vsako "kolekto" ali veselico v korist Vilharjevemu spomeniku do 29. aprila. Sedaj je najbolj potrebno, da pomagamo rudarjem, ki so na stavki. — Matija Pogorelec.

Predavanje in drugo.

Waukegan, Ill. — Na društvenih in klubovih sejah pride večkrat do vprašanja, kaj je izobraževalna akcija in kaj je njen namen? Seveda, eden ali drugi pojasnuje, ali pravega in natančnega razjasnila pa le ni. Zato je soc. klub št. 45 JSZ sklenil, da se obdrži predavanje dne 3. marca v SN domu ob 8. zvečer v spodnji veliki dvorani. Predaval bo sod. Frank Zaitz, urednik Proletarca, o pomenu izobraževalne akcije. Toraj pridite, da se natančno podučimo o stvari.

Ker sem ravno pri pisanju in da ne bom prevečkrat nadgledoval urednike, se hočem pogibiti še nekoliko v naše lokalne razmere, mogoče bo slovaško javnost širum Amerike zanimalo. — Dairavno je polno življenja med nami v Waukeganu in N. Chicagu, se pa v listih pač malo čita o tem. Ako se okrenemo na eno stran, opazimo napetost, da bi človek mislil, da bo konec sveta; če se obrnemo na drugo stran, se pa opazi ravno nasprotno. Da bi se mogli enkrat otresti bolezní osebnosti, bi se ne dogajale stvari, ki niso častne za nas v splošnem. Velika napetost vlada okrog S. N. doma.

Tu pa tam je sliši pro-socialisti in podobne izraze. "Vse hočejo komandirati." Ampako

je prazna, ker vse večina odloči. Drugo je, da "okrogel" od socialistov je ravno tak kot od drugih in ravno toliko vreden. Končno pa se le mora pripoznati, da vseno napetostje vso okoli; to značijo številke. Kajti dolg S. N. doma se manjša in zmalu se otresemo bremena. Da so kmalu plačan, to že pokažejo dolžniške seje. Duhfarji in delničarje se zavedajo, da Dom si bil ustanovljen na bližnji dolžni, pač pa za kulturo in izobrazbo. Meseca dec., 1927, je bil sprejet predlog, da je štirikrat na leto dvorana prosta v izobraževalne namene (vsa čast lotičnemu, ki je stavil tak predlog). In spet za prosto dvorano za veselico v podporo izstajajočim premogovarjem je bilo zopet odločeno z večino, da je vse brezplačno. Delničarji so tudi privolili prostore SND brezplačno za večjo priredbo dne 29. aprila, 1928, to je, za Vilharjev spomenik v stari domovini. Več o tem poročal del. Matija Pogorelec.

Seveda, takšni sklepi nekaterim niso povolji. Ampak so popolnoma na mestu taki zaključki. Čas mora doprinesiti enkrat, da ne bo treba vedno tolike trte.

Kaj pa S. N. čitalnica, katere je odesk S. N. doma? Dne 29. jan. ko sem se nahajal v Chicagu (na veselici), me je neki rojak vprašal, da li je resnica, da je S. N. čitalnica popolnoma zaspala. Seveda sem se čutila vprašanju in pa tudi ne, ker govorice so le govorice. Zdi se mi pa na mestu in potrebno, da nekoliko opsem delovanje čitalnice. V leto 1927 je S. N. čitalnica imela pet priredb. Čitalni dohodkov \$310.45. Daroval S. N. domu \$256.58, meseca Feb. sponet daroval \$190.95 za S. N. dom. Meseca aprila, na Velikonočno nedeljo, ima koncert, katerega čist prebitak gre za S. N. D. Toliko moram omeniti, da tu deluje tudi mladinska čitalnica. Meseca maja bo vpisovana igra "Trije tički." Kaj več o tej prireditvi pozneje.

Rojaki in rojakinja v Waukeganu in Chicagu, lepa prilika se vam nudi za pristop k čitalnici. Pristopnina je znižana z \$1.25 za dobo šest mesecev na 25c od marca do avgusta. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v čitalniških prostorih. Čitalnica ima veliko dobrih knjig in časopisov na razpolago članstvu.

Da se dotaknem vseh stvari, ki me zanimajo, naj omenim še senško društvo "Molka enakopravnost" št. 119 SNPJ. Na seji meseca dec. 1927, je bil izvoljen pomočni odbor za pridobivanje razne podpore za štrajkajoče premogovarje. V ti odbor so izvoljene Helen Jereb, Nežka Celarec, Josie Kozina in Frances Zakovšek. Omerjene so se zavedale, da delo, katerega so prevzele, ni lahkotno. Vsa čast vam, članice! Vršile ste ga, da je hvalevredno. S tem ste pokazale, da se zavedate težkega položaja štrajkajočih premogovarjev. Vedite, da njih zmaga je tudi naša zmaga! Nebroj zahvale gre tudi našim zavednim rojakom in rojakinjam v Waukeganu in N. Chicagu, kakor tudi drugim, ki delujejo in žrtvujejo, daširavno nekateri težko. Tu pa tam se sliši kakšna zboldljivca, "ne bom več dal, saj so samo socialisti hvaljeni." Kar pa ni istina! Zahvala gre vsem, ki pomagajo. Zavedati se pa moramo toliko, da dotični, ki žrtvujejo dneve, večere, hodijo od hiše do hiše, je njih trtev veliko večja. Torej bodimo preudarni!

Zdi se mi, da me urednik opominja, da bo doosti zaenkrat. Pa brez zamere. — Anna Mahnič.

Seja in sestanek.

Pittsburgh, Pa. — Vsi bratje društva št. 118 SNPJ, kateri ste bili izvoljeni na zadnji seji za pobiranje darov med našimi rojaki, vas prosim, da pridete na sestanek k sobratu tajniku, J. Hrvatinu, v soboto dne 3. marca ob 8. zvečer. Ističasno pozivljam vse člane društva št. 118 SNPJ, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje dne 11. marca, ker imamo važne zadeve rešiti. (Ostali del dopisa sledi jutri.—Ured.)

— Anton Barhar, predsednik.

Ivan Mohar.

OPAZOVANJA

"Ljudstvo vlada".

Casopisna vest sporoča, da je Al Smith, newyorški guverner, pred nekaj dnevi govoril na radio. Svoj govor je zaključil s sledočimi besedami:

"V Ameriki ni vladajočih razredov. Bogastvo ne vlada. Ta delala pripada masi (rank and file) ljudstva".

Smith se imenuje demokrata. Njegova politična stranka se imenuje demokratska. Smith bi bil rad predsednik Združenih držav. Ponaša se tudi, da je sovranski prohibicije in kot tak smatra, da je prohibicija onkraj meje zveznega zakonodajstva in je po krivici prišla v zvezno ustavo.

Ako je Smith res izrekel gor-nje besede, tedaj je velik ignorant ali pa namenoma laže. Prvo ali drugo.

Kajti, če je res, kar on pravi, zakaj je demokrat? Če v Ameriki ni razredne vlade, če bogastvo nima oblasti in če faktično ljudstvo vlada, tedaj je demokratska stranka nepotreben ornament, ki nima nobenega opravka. Kaj pa dela demokratska stranka v državi, ki pripada ljudski masi?

In zakaj Smith nasprotuje prohibiciji? Prohibicijo si je vendar izvolilo ljudstvo, ki vlada! Kako se mora Smith protiviti volji ljudstva? Če v Ameriki ni razreda, ki je ljudem usilil prohibicijo, je na vsak način prohibicija delo ljudstva samega! Ali boče biti Smith prvi tiran, ki strmgolavi voljo ljudstva?

Baš te dni poročajo, da je guverner Smith apeliral na javno-pravne korporacije, naj se potrudijo, da bo uposlenih čim več delavcev, kajti država New York nosi zastavo to zimo, da ima največ brezposelnih delavcev v Uniji. Kako to? Kako to, da je na stotine delavcev pahnenih v pomanjkanje in bodo, dočim bogatini ne javljajo za pomoč? Kako je to mogoče, ako bogastvo ne vlada, temveč ljudstvo? Zakaj Smith berati pri bogatih kapitalistih — on, reprezentant vladajočega ljudstva?

Poglejmo v Pennsylvanijo. Pa kaj bi pogledali, saj vemo, kako je!...

Poglejmo v West Virginijo, Ohio, Colorado! Ljudska vlada! — Nobene razredne vlade! Bogastvo ne vlada! Rudarji so si sami znižali mezde, sami so se pahnili iz starih stanovanj, sami so si podpisali "indfunk-čič", sami so si zapečatili usta, oči in ušesa!...

Cudno ljudstvo, ki tako dela samo s seboj! Morda pa mister Smith ne smatra rudarjev za ljudi; mogoče po njegovem niso delavci ljudstvo. Kdo pa je ljudstvo? Kje je tisto ljudstvo, ki vlada v Ameriki?

Smith najbrž ni tako neumen, da bi ne vedel, kdo so pravi vladarji v Ameriki. Al Smith ve tudi to, da večina ameriškega ljudstva ne ve, da je ameriška demokracija velika farbarja. Zato pita to večino s sanjami. Po domače se to pravi, da Al Smith vleče bodake za nos.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Pittsburgh, Pa. — A. Barhar. — Zal, pošta nam je dostavila vaš dopis, ko je bila sredina izdaja že tiskana.—Pozdrav!

Popravek. V dopisu iz Fairmont Cityja, Ill., ki ga je poslal Steve Fabjan in je bil priobčen 17. dec. l. l. bi se navedeno mesto Everville pravilno moglo glaziti Edwardville in tudi ne kot ga dopisnik imenuje za Edvravili.

Revolta v Boliviji preprečena. Buenos Aires, 29. februarja. — Zadnje tedne se je kuhala vstava v Boliviji proti režimu predsednika Hernanda Silesa, ampak Siles je bil hitrejši kot njegovi nasprotniki. Dal je povoliti 40 voditeljev rebelnega gibanja in večeraj so bili vsi izgnani na tuje. Petindvajset izgnancev, med katerimi je tudi nekaj poslancev v bolivijem kongresu, je prišlo v Argentino.

Darinka Topolovec:

NA PLITVICAN

"Oaza v pustinji" bi vas nazvala, jasna jezera Plitvička. Da nazivam vas oazo. Pustinja? — Pač napram toliki krasoti, ki je nakopičena na enem samem mestu: In vsa ta divje prirodna krasota sredi zemlje, ki ne redi, sredi zemlje, katere prebivalci ne cenijo lepote, ki žive le ob navduševanju tujcev, od katerih pričakujejo, koliko bo padlo v njihove raztrgane in umazane žepe.

Tri ure smo bili že na poti, ko je gozd prenehal in smo opazili kočico na travnatih ravnicah. Prvič se je odprl pogled v dolino in nasmešnila se nam je temnomo-dra, jezerska površina. "Prvo jezero" je zadonelo hkrati iz vseh gri in spoznameli smo se s tamonjim seljakom, da nas dovede do jezera za 15 dinarjev. Tam pred nami pa se je dvigalo veliko poslopje s stolpičkom — "plitvički hotel", a mi smo sledili vodniku po travnikih, skozi in mimo gozda nad tihimi jez-ri, s prekrasnimi slapovi.

Učitali smo ta pogled iz višine in le slabotno čuli bobnenje slapov. Opazovali smo krasno ce-sto na desnem bregu jezera, ki privede iz Vrhovine. Po raz-nih ovinkih smo se kmalu naha-jali nad in med jezeri in slapovi. Mostički, brvce, okoli nas šu-meča in bobneča voda iz jezera v jezero in mi, kakor na ribajo-čem se otočju, — smo dospeli

končno do elektrarne. Poslovil se je od nas vodnik, od nasprotne strani pa je priveslal čolnar, da nas prepelje na desni breg. Seveda, samoobsebi razumljivo, krsta ni manjkalo, saj pa je bila voda tako prijetna in jeze-ro tako zelo čisto, a temno — globoko.

Pravil nam je prevoznik o glo-bini jezera, ki znaša mestoma 50—70 m. Izstopivši v čolnar-ni so bili gospodje takoj navdu-šeni za kopol, akoravno ni bilo solnca; voda sicer topla, a o-zračje hladno. Tudi mi dve z Malči sva želeli vode, umiti se in urediti najpotrebnejšo toa-letno. Tako je bilo ustrezno vsem. Navdušeni in posveščeni se nismo niti več dosti ozirali na okolico, hoteli smo se oprostiti prtljage, da bi potem lažje in prosteje opazovali lepoto te oaze.

Zbrali smo si strmo pot do hotela in kmalu nato že sedeli v salonu. Salon je bil še prazen in — saj poznate slovenske tu-riste, — odložili smo nahrbtni-ke in prtljago kar poleg mize na tla.

"Molim gospodo, z rukzaki ne morete bčti u sali," je bil prvi pozdrav prijazne natakari-ce. Začuden po taki "vijudno-sti" letoviščnih hotelov, smo demonstrativno zapustili "salo" z mislijo na osvetlo.

Posrečilo se nam je po iska-nju dobiti 2 sobi. Bili sta pri-jazni sobici z razgledom na je-zero, čolnarno, elektrarno, sla-pove in okolico.

Ločili smo se, da se opravi-mo in da gremo skupno zopet v "salo". Z Malči sva dobili sobi-ce z dvema posteljama in raz-gledom na jezero, najinega so-tovariša in oba popotnika pa je odvedla sobarica, pač bolj pri-jazna od natakariče v sobo na popolnoma drugem koncu hod-nika. Završili smo skoraj, ko smo si ohladili vroča lica s hladno vodo, odložili prtljago.

Naš pogled je bil uprt na je-zero. Kozjak 536 m nadmorske višine, ki tvori tu podaljšek v Glibovito drago in je na naj-ozkejšem mestu pripravljen prevoz iz čolnarne k elektrarni. Prav v bližini elektrarne pada slap, ki se pri padcu razcepi v 3 dele iz zalivov Jezera, a takoj na desni elektrarne zopet drugi slap in tretji in višje malo je-zerske površine gorenjih jezer in slapov, vedno višje — med zelenjem in drevjem — bele, širo-ke lise. A sredi Kozjaka je dolg in ozek otočič "Štefanjin otok" gosto poraščen z gozdom. Po velikosti ne zaostaja Koz-jak jezero za Blejakim, a je mnogo bolj temno in tajinstve-no. — Divja romantika...

Naše sopotnika sta si najja-čela za veslanje; mi pa smo si želeli veslanja svečer in sklenili leči raje malo k počitku in si potem ogledati prvi del oaze — Gorenja jezera, ko se bosta oba ostala vrnila od veslanja.

Okoli 1. ure popoldne smo za-čuli pred hotelom nekaj ropo-ta. Prišli so Hrvati — a kako smučeni. Dame niso več zno-g-

le hoditi. Sede so na klopi-ke in s pomočjo gospodov so do-segale hotel, nekatere so pa sploh zaostale.

Pripeljali smo se do elektrar-ne, kjer nas je koj po koraka-kih dovela pot nad slap, ki smo ga opazovali iz hotela in se po par korakih nahajali zopet na zidanih mostičkih.

Jezerce 556 m se izliva po sla-povih v mnogo malih jezerc, ta pa zopet v nižje ležeče zalive. Opaziti je te šumeče izlive, po-točke, na vse strani tekočo in padajočo vodo med zelenjem in drevjem. Kakor bi človek pri-šel na drugi svet, se mu zazdi, ko vidi to mično sliko. Niso nas vlakli več mostovi; med-tratjem, vodnimi rastlinami in vrbovjem smo si iskali poti, da obhodimo ta mala jezerska očesa, akakoli čez šumečo in bobnečo vodo, se čudili slapo-vom, ki so bučali nad nami — in to brez prestanka. Vsa ta mala jezerska očesa so zveza-na med seboj po obilici slapov, preko katerih vodijo sloki mo-stički pod mogočnimi drevesi k postavljenim klopičkam, obisko-valcem v sanjarenje. A kaj je čas za sanjarenje, — sedaj — naprej, tam zopet slap in tam skala.

Turisti in skale!

Vse je bilo naše. Kdo bo ho-dil po poti? Čez skale je tre-ba in vaak malo pretegniti svo-je ude!

Mala jezerska očesa so za-ostala in pred nami je ležalo večje jezero Jezerce 556 m, iz katerega je nebroj slapov tvo-rilo omenjene zalive. Lep, širo-koč slap je bobnel v to jezero, padajoč iz višje ležečega Galov-ca. Na bližnji skali pa smo za-zrli: "Galovački buk", — in sledeč smeri napisa zlezli v prvo jamo.

Hlad nas je objel. V steni smo zapazili kapnike, divje in neurejene. Par korakov višje in nahajali smo se zunaj jame pred strminami skalami, porasli-mi s travo in grmičevjem. Mi-kalo nas je plaziti — plaziti. Zlezli smo preko skal, — pokri-tih s bujnim prevlečim zele-njem, ki nas je oviralo pri ple-zanju, dokler nam ni pomagalo iz atake in zadrege majhno in slabotno, a vendar dovolj moč-no drevec, čigar debelece nam je nudilo dober prijem za pre-hod. Koraj smo prišli preko, že smo bili na steni, pred nami pa je ležalo mogočno jezero Ga-lovac 582 m.

Jaana površina je že takoj pri bregu prešla v temno zeleno — znak globine. V vodi so štrlela ogromni rogovičasti podobna debela dreves, ki so stala nekda ob bregu, a popadala kot žrtve viharja v jezero. V globlino stezajo ogromne veje, dočim stezajo njihove sestrice na su-hem veje proti nebu, želeč si opore, da ne bi izgubile v globi-no v želji po uživanju krasne prirode; obenem se zazdi člove-ku, kakor bi ga vabile ogromne roke bližje, v asurno, čisto vo-do temnega jezera, kjer vidiš obenem vodo in nebo združena v tesnem objemu, kjer se kop-lje solnce, kjer se umivajo zvez-dice. Steza obkroža Galovca na desni strani. Trije mogočni slapovi bobne raz stene v jeze-ro. Največji in najširši, raz-pršeč se v množico ožjih travok izvira iz ca 50 m višje ležečega jezera Bakinovac 625 m, — drugi, nekoliko manjši oz. ožji, a vendar krasen iz jezera Vira 627 m in tretji široko razprt bobni iz Jovinovca, ki sestoji iz Malega in Velikega jezera. Po-leg teh treh večjih slapov opa-ziš med njimi nebroj manjših, med vodnimi rastlinami pada-jočih ozkih slapčev in zazdi se, kakor bi hoteli prepresti vso okolico s vodnim zastorom.

Koncem Galovca zavije pot strmo navgor čez kamenite stopnjice in bili smo nad prvim velikim slapom ob vznožju jeze-ra Bakinovac. Nanj — še je to jezero od Galovca, a vseeno krasno ob pogledu na 2 sla-pova, ki padata iz Okrugljaka. Pri bobnečem izlivu smo sedli na klopič, pili vodo in strmeli nad bobnenjem, ko zmanjka vo-di tal in pada s gromovitim bob-nenjem vspodaj ležeči Galovac. Naprej gredo, preko mostu smo prišli na pot nad Bakinovcem in Virom, — prvi z 2 večjima

slapovima, drugi z majhnimi in tanjšimi slapčji. Nv ovinek nam pričara pogled na iztek Ma-lega jezera v Veliko, na krasen velik slap in vrsto manjših, oz-kih in visokih. In ves ta pri-zor, vsa ta srebrna plast a tem-nim ozadjem je kot a srebrnom vezena preproga, le s to razliko, da je to vse bolj živo in bučeče.

Dospeli nad Malo jezero smo naleteli na žično oviro, a pod se-boj zapazili skalnat teren. Kaj naj znači to? Zgoraj steza, spodaj steza. Krenimo po spod-nji. Strmo navzdol čez skalo speljana steza — kakor za turiste, na levo za skalo novo, prekrasno jezero Okrugljak 635 m, a na desno raztreskano; div-je razmetane skale. In med ta-mi skalami speljapa steza, vo-deča tuptatam čez stopnjice. Kdo bi se upiral hrepenenju pla-ninca ob pogledu na skale. A glej! Kakšen napaj?

"Orlovo gnezdo". Sledili smo po stopnjicah in pred nami se je odprla votlina, kakor tajin-stvena vratca v čarobno kralje-stvo.

Stopili smo v divno jamo...

Takoj poleg Orlovega gnezda med skalami je druga jama. — Par stopnjic, in nahajali smo se pod visokim, fantastično oblika-vanim nebom votline s visokimi kapniki. Pred skalnato groma-do pa stoji naslanjači, izrezani iz debela z okroglo misko, ki jo tvori navadno obresan štor. In ti stolički tako naravn, kot bi zrasli z drevjem in skalami vred, ta tajinstvena trina v votlini, kot bi pričakovali samo še rudeče glavice kakoga škra-teljčka, a tam temno jezero, majhno kot v pravljici, da bi poklicali zlato ribico. Svet oko-li nas se nam je zadel svet pravljice, bajk in to šumenje in bučanje, kakor da bi podile vile ale dubove in oski slapovi, li niso to tancice gozdnih vilj a drevesa, ta debela pod jezersko površino, li ne vabijo, da bi o-stali za vedno v tem kraju?!

Da, ta jezera spominjajo na ono čisto površino jezera, ko so si nesrečna dekleta želela smrti, ker so bila varana v najideal-najši ljubezni, želela počivati v takem kraju, ki je njih duši najsorodnejši. Ta čista, jasna površina, mešajoča se s temno globino, tajinstvena trina in to bučanje — li ni taka idealna deklška duša. Ko čuti vse ja-no okoli sebe ne poma temne globine, ki se skrivajo v njej; še-le prevarana spozna valovito bučanje v nje notranjosti, kar skuša prikriti pod tajinstvenim mirom, hoče zakriti a tajinstve-no tmino...

In taka so plitvička jezera...

LASTNEK ZAPUS mesto, valed tega proda po niski cenil za hitro prodajo, dvostanovan-ako hišo, moderno, gorke voda, 2 kart, garaža in dobre poulične zveze. Oglasite se na: 4330 W. 22nd St., Chicago, Ill. (Adv.)

V NAJEM ALI NA PRODA je: prodajalna in hiša na 10 Ogden Ave., Riverside, Ill. Za podrobnosti oglasite se na: 258 S. Central Park Ave. Tel. Rockwell 0857, Chicago. (Adv.)

ZNAJANA CENA KNJIG
KNJIZEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENC—izvrstna krasna knjiga, vsega 632 strani, trde vezane, vredna svoje cene, stane.....\$3.00
SLOVENSKO-ANGLŠKA SLOVNIKA—slo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih ko-risnih informacij, stane samo.....\$1.00
ZAKON HOGENEZJE—tolmači naravne nauka in splošni res-voj, knjiga iz katere zamarata črpati veliko naukov na teleeno in duševno dobro.....\$1.00
PATER MALAVENTURA—V KARARETU—animirna povest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....\$1.00
JIMMY HIGGINS—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ama-riški pisatelj Upton Sinclair, poslovalni pa Ivan Molek.....\$1.00
ZAPISKNIK S. N. P. J. 252 strani me-hu vezana, stane samo.....\$1.00
"HERITENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom —mehko vezana, stane samo.....\$1.00
"INFORMATOR"—knjižica s vsami potrebniimi podatki o S. N. P. J.—slo pripravljajta na Hano—stane samo.....\$1.00
Vse knjige skupaj vam pošljemo za \$7.00.

Poslajte pošto na:
KNJIZEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

IZVRSTNA PRIJLIKA
Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

Hit Prosveta vsak dan za eno leto in knjige AMERIŠKI SLOVENC, vredna \$5.00—ako nam pošljete brez obdobja svoto \$7.50.

Ali pa tri knjige: SLOV.-ANGLŠKA SLOVNIKA, vredna \$2.00, ZAKON HOGENEZJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KARARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$7.50.

Te valja na Hano S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. Ne Hani pla-čajo \$9.00.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno vrednosti na \$2.50 knjig, a pr. JIMMY HIGGINS, ZA-KON HOGENEZJE, ali pa ZAJEDALCE in HERITENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$4.00. Ne Hani pošljete \$4.00. Ali pa na \$2.00 pošljete hit Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Ne Hani \$3.00.

Te vse valja za stare in nove naročnike. Vsi mori poslati celo svoto brez obdobja. Denar in naročila pošljite na upravitelstvo na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država..... Čl. država.....

Pošljam \$.....

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC"

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerno, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Prilite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA

Rado Murlik:
NEČI GROFA BLAGAJA

(Dolje.)

39.

Sy viemgen yeden Mann, alt und Chindt habend zu getodt, und ander Volek alle mit Inn gefuert, dse Kind an die Zewn gespielt, und in die Lackhen vertretten, Frauen in den Kindelotten vertretten, die Kirchen alle verpant und per-wicht, Gots leichnam unmasselichen gesch-macht, Frauen und Juncfraben zw todt gepawt...

Zapiska J. Unreata Chronicon Austriae.

Nad širnimi Ljubljanskim poljem je le-sketal v ponedeljek po Tolovem, 3. junija 1472. leta Gospodnjega izredno krasen dan. Sicer tako mirno in tiho ravan je oživljalo nepresta-no vrvenje in gibanje. V jami pri Svetem Krištofu in daleč naokoli za njo je belel šator do šatora in povsodi so žigali urni mohamedan-ski jahači križema po pomandranih njivah in tratah.

Ujetniki so morali zgraditi okope pred jamo, pa tudi debeli, visoki nasip od peska, butar, kamenja in hlodov pred Osmanovim škristastim šatorom, razpetim na severnem delu velikega taborišča. Ljubljanski možnar-ji so grmeli le poredkoma; previdni branitelji so hranili strelivo za skrajno silo.

Osman paša je sedel razoglav, a podviti-ma nogama na pomarančasto rumeni avilnati blazini in računal na rovi, koliko utegne iz-kupiti za robe in robinje; nato je ugrabil koliko enako oblečenih ugrabljenih dečkov in deklic bo mogel pokolniti sultanu. Pred pašo je klečal stari arepooki sluga Ilmihal; odložil je okrašeno usnjato brivako latvico in jel z nezna-no važnim, skrbnim obrazom briti svojega gos-poda. Delo mu je uspevalo tako lepo, da se je sam nasmajal ob njem in ves blažen počasi po-mikal svoj jezik med ustnami od kota do kota. Obenem je pazil, da ne bi prekucnil hrasto-vega torila z velikimi žolitimi jagodami man-dragorovimi, katere je rabil Osman paša vsak večer za usipalo. V ozadju je na preprogi ždel Omar, zamišljen, z uklonjeno glavjo; male roke je sklenil pod levim kolenom. Ohlapna temnozelena janičarska suknja, segajoča mu do spod kolena, in široke rdeče hlače so uspešno utajevale oblike mladega dekleta. Od zunaj so se slišali raznoteri glasovi živahne množice, govorjenje, klici, žvižgi, udarci, grohot, škri-pot, ropot. Zdajinsdaj je mlačen popoldanj piš zazibal zaveto in dovaljal močan duh po lesu, usnju in konjih. Včas je ob platnu než-na cvetlica zanihala višnjoje glavico; Omarju se je zdelo, da ga vprašujoče pogleduje zago-netno modro oko.

Že cel teden so taborili Turki pred Ljublja-no. Vsak dan so se shajali paše in Uzeir aga v taboru za Poljanako vasjo. Načelniki so pr-imerjali Iaa pašo ljutemu risu, Osmana ponos-nemu levu, Jusufa lenemu medvedu, Uzeir ago pa nenasitnemu volku.

Ko so oplenili in opustošili mestno okoli-co, so morili in ropali ob Savi do Kranja, do Radovljice in po Savinjski dolini dopred Celja. Ogibali so se utrjenih mest in gradov. Iztak-nili so pa vsako še tako skrito vasico na viso-kem hribu ali v samotni dragi. Ujetniki, pri-vezani na stremene ali za konjake repe, so jim morali kazati skrivališta znancev po ru-pah, ruplinah in tokavah. Mnogo so zasačili seljakov, ki so se bili vrtni domov, meneč, da so Turki že izginiti iz dežele. Povsodi so upe-

pelili hiše, hleve, akadnje, kozelce, ulnjake, cerkva, kapelice, snamenja, zasuli korita in vodnjake, posekali sadno drevje. Blizu gore-čih sel in vasi so se vnele cele šume. V stra-žni krasoti so plameneli široki velikanaki ognji daleč v tamno noč. Povsodi so pohotni konjaniki lovili žena in dekleta ter se s ostud-nim grohotom in nesramnimi kretnjami rogali obupanim žrtvam pričo njih moč in šeninov in staršev. Povsodi so pobili pastirje, poklali prašiče in odgnali čede. Prizanašali niso ni-komur, niti bolnim materam, niti dojenčkom, niti zaročkom; nabadali so jih na sulice in jih metali po kolovozih. Zlasti so bežali in div-žili, kadar so bili pijani vina in hašiša. Po-sebno neusmiljeno so mučili stare mašnike in jim trli pokajoče kosti, preden so jih poklali. Povsodi so zasnemenovali njih pot plameni, trliči, gavrani.

Neznano je trpel Omar, kadar je moral biti priča silno gnušnim in ostudnim orgijam. Tedaj se je bal tudi Osman paše, ki je bil ob takih prilikah ves izpremenjen. Trla ga je obupna žalost in mučilo se ga strašne misle: "Zakaj morajo ubogi kristjani trpeti tako sil-no, huje nego živina? Zakaj jim ne pomaga vsega mogočn, preusmiljeni Bog? Ali sta vendarle dva stvarnika in ali je Allah močnej-ši? Zakaj dovoljuje Bog, da moram tako hu-do trpeti tudi jaz, ki nisem storil nikomur ni-kdar nič šalega? Zakaj je na svetu morje ža-losti in komaj studeček veselja?"

"Ali si bolan, dragi moj Omar?" je vprašal Osman paša, ki je včas od strani pogledal svojega miljenca.

"Nisem, hvala bodi Allahu!" se je odzval Omar, pokimal po turški šegi v znak zanika-nja in prosto skočil na noge. Njegove kretnje so bile docela fantovske. Dolga ježa, na-pori četovanja so mu vzeli vso deklško graci-joznost.

Sluga je oplaknil pa obrislal paši gladko obrito glavjo in mu pomagal omotati turban.

"Dobro, Ilmihale! Zdaj pa le k Savi! Ne mudita se mi dolgo! V kratkem dospa Iaa pa-ša."

Odšla sta in odvezala svoja dva konja in paševega vranca Atmadžo ter odjezdila med šatori. V taboru se je vse gnetlo in motalo, ljudje in živina. Pod visečimi kotli je v pepe-lu tlela žerjavica. Robje so tesali dolge lestve in delali smolne vence za napad na Ljubljano. Nekateri sinovi prerokovi, premagani od šlaht-nega samostanskega vina, so ležali v umaza-nih, povoljnih opravah znak ob šatorih in smrčali naporno in dolgovestno; pravi moha-medan sicer ne sme piti nikakršnih opojnih pijač, ali šejni graščiki so se tolažili z zaupno domnevo, da jim dobri Allah spričo njih ve-likih zaslug za pravo vero prav rad odpusti tak majhen grehek, kakor je uživanje trine kap-ljice. Od vseh strani so prihajali četaši; vra-čali so se tudi ogleduhi, ki so vrebali in vohu-nili okoli ljubljanskega oziroma povsodi, koder jih ni oviralo ugrezno mahovje in močvirje.

Lep je bil dan, ali jako vroč. Noben oblak ni kalil čudovito jasne neizmerne višnjine, ki so se po ujej vročine in zaizpetavale pretanke zlate strunice. Tako sijajen in tako prozoren je bil čisti vazduh, kakor za vedrih dni jesen-skih. Veliki vrt kranjske dežele, plodovito Ljubljansko polje je bilo domala opustošeno. Pločate podkve turških konj in noge ulovlje-nih kristjanov so bile pomandrale visoko žito in travo. Nikjer naokoli ni bilo večne lične vasicne, ne prijazne cerkvice. Izza ožganega gola drevja so otožno gledali kupi pepela, ogija in črnelega zidovja. Zbežale so čebele; prepelice, jerebice in škranjčki so zapustili po-hojna gnezda.

(Dolje prihajajo)